SOKÓŁKA

REYMONTA
WITOSA
WITOSA
WITOSA
ZAMENHOFA
MALINEDA
DĄBROWSKIEGO
POLNA
POLNA
SIKORSKIEGO
SIKORSKIEGO
SIKORSKIEGO
DOCHA
PIŁSUDSKIEGO
ŚCIEGIENNEGO
ŚCIEGIENNEGO
DĄBROWSKIEGO
MICKIEWICZA
MARIAŃSKA
MARIAŃSKA
GRODZIEŃSKA
GRODZIEŃSKA
GRODZIEŃSKA
BRONIEWSKIEGO
LOTNIKÓW-EWONIEWSKICH
FABRYCZNA
KRESOWA
KRESOWA
GŁOWACKIEGO
KOLEJOWA
KOLEJOWA
1-GO MAJA
WARSZAWSKA
SEIMA
TARGOWA
BIAŁOSTOCKA
ROSKIMALE
WASILKOWSKA
SOSNOWA
DOLNA
GÓRNA
JANA PAWŁA II
OSIEDLE ZIELONE
KRYŃSKA
KRYŃSKA
HAMBURG
PRZEDMIEŚCIE
(STARE BOHUSZE)
WIELKI GOŚCINIEC LITEWSKI
BAŁKANY
CUDY
ZABRODZIE
UROCZYSKO POGNOJE
KOSZARY
INDIANCE
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41

WIELKI GOŚCINIEC LITEWSKI

Sokółka w XVI wieku rozwinęła się dzięki ważnemu traktowi handlowemu, który połączył Koronę Królestwa Polskiego z Wielkim Księstwem Litewskim. Wielki Gościniec Litewski biegł przez miasto dzisiejszymi ulicami: Białostocką, 1 Maja i Grodzieńską. Dziś fragment traktu jest drogą krajową, prowadzącą do przejścia granicznego z Białorusią.

1 Plac Kościuszki – układ przestrzenny centrum miasta zawdzięczamy urzędnikowi ostatniego króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – Antoniemu Tyzenhauzowi, który w XVIII w. wybudował wokół targowiska ok. 12 budynków ceglanych. Do dziś zachowały się dwa z nich: przy Piłsudskiego 2 (Muzeum Ziemi Sokólskiej SOK) i Placu Kościuszki 26. Z Tyzenhauzem wiąże się także budynek pod adresem Piłsudskiego 1 – od remontu z okazji utworzenia Szlaku Rowerowego im. A. Tyzenhauza w 2021 r. zwany Kamienicą Tyzenhauza (siedzina Sokólskiego Ośrodka Kultury z Punktem Informacji Turystycznej). Rynek przecina droga dzieląca go na dwie części. Północną część placu zajmuje Skwer im. Władysława Borysewicza (1901-1998) – uczestnika wojny polsko-bolszewickiej i żołnierza AK. W tej części znajdziemy także głaz upamiętniający 300-lecie osadnictwa tatarskiego na Sokólszczyźnie i „Dąb Wolności" zasadzony w podzięce za odzyskanie niepodległości w latach 20. XX w. Wzdłuż pierzei północnej ustawione są tablice upamiętniające wybitne postaci związane z miastem, a mały plac domyka bryła Kina „Sokół" (1969). Przy części południowej (przy parkingu) znajduje się budynek z lat 50. XX w. Dawniej siedziba Komitetu Powiatowego PZPR, dziś Urzędu Miasta w Sokółce. Natomiast za cerkwią – dawny hotel miejski (przy Placu Kościuszki 9).

Kamienica Tyzenhauza, lata 40. XX w., zb.: A. Wąsowicz

2 Ruszając od rynku w kierunku Grodna natkniemy się na XIX w. budynek (Grodzieńska 1), zwany przez najstarszych mieszkańców Domem Ludowym. Po ostatniej wojnie rozbudowano go i powstał tam Powiatowy Dom Kultury, w 1975 roku przekształcono go w Sokólski Ośrodek Kultury. Dziś na dobudowanej części budynku, od wschodu znajdziemy mural poświęcony nauczycielowi, burmistrzowi miasta, wielokrotnemu komendantowi Hufca sokólskiego Witoldowi Biziukowi (1902-1992).

3 Drewniany dom rodziny Wilczyńskich (Grodzieńska 8), wybudowany w I poł. XIX w. Ma zachowany oryginalny układ wnętrza, a od strony ul. 1 Maja zobaczymy uroczy, zielony, drewniany ganek z ogródkiem kwiatowym.

Dom Wilczyńskich, fot. W. Panow

4 Dalej znajduje się wybudowany w okresie międzywojennym budynek poczty (1935).

5 Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza wybudowana wysiłkiem społeczności lokalnej w 1933 r., w stylu modernistycznym.

SP nr 1, zb.: J. Zalewski

6 Na skrzyżowaniu ulic Grodzieńskiej i Kresowej odnajdziemy zabytkową kapliczkę z 1906 r.

Kapliczka na Grodzieńskiej, Witalis Sarosiek

7 Pomnik braci Lewoniewskich. Józef (1899-1933) służył w Wojsku Polskim, Zygmunt (1902-1937) w Armii Czerwonej. Rodzina pochodziła z Sokólszczyzny, matka z rodu Bizuków. Bracia rozdzieleni przez wybuch rewolucji w Rosji, żyli w nieświadomości swoich losów. Obaj zostali znanymi pilotami. Zygmunt zyskał nawet sławę międzynarodową dzięki akcji ratunkowej Jamesa Materna (1933), a w ZSRR wydrukowano znaczek z jego podobizną. Bracia zginęli tragicznie jako pionierzy lotnictwa.

8 Zakłady Stolarki Budowlanej „Sokółka Okna i Drzwi". Zakłady państwowe powstały w latach 70. XX w. W szczytowym okresie zatrudniały ok. 1400 osób. Przyczyniły się do rozwoju miasta, szczególnie jego infrastruktury mieszkaniowej. Po prywatyzacji przejęte przez grupę Invido AB. Dziś w Sokółce znajduje się siedziba firmy i salon sprzedaży oraz niewielki zakład produkcyjny. Jedną z zasłużonych postaci dla miasta był dyrektor zakładu w latach 1971-81 – Wojciech Drewniak, więzień obozu Auschwitz (nr 415), żołnierz II Korpusu Polskiego gen. Władysława Andersa we Włoszech.

9 Przy ulicy Kresowej znajduje się budynek Przedszkola nr 3 w Sokółce, zaprojektowany przez wybitną architektkę Halinę Skibniewską, profesorkę Politechniki Warszawskiej, znaną z zaprojektowania osiedla Sady Żoliborskie w Warszawie. Przedszkole lokalnie znane jest pod nazwą „stolarkowe", ponieważ powstało z myślą o rodzinach pracowników wybudowanego obok zakładu ZSB „Sokółka Okna i Drzwi".

Przedszkole „stolarkowe", 80. XX w., zb.: J. Zalewski

10 „Hamburg" – określenie niegdyś pejoratywne, powstało od słów „chamy" i „burki". Chodziło o ludność napływową, która zasiedlała obszar powstających blokowisk i domów wolnostojących w okolicach ul. Broniewskiego. Nazwa wciąż lokalnie funkcjonuje, a dla młodszych pokoleń ma neutralny wydźwięk.

11 „Przedmieściem" określano teren za ulicą Mariańską w kierunku ulicy Kresowej. Obszar mniej więcej od Mariańskiej do Lotników Lewoniewskich ograniczony ulicą Głowackiego i wzdłuż ulicy Fabrycznej, był od XVI w. odrębną osadą osoczników zwaną Stare Bohusze. Ludność wsi przesiedlono w XVII wieku obok miasteczka. Dała ona początek dzisiejszym Boguszom.

12 Poruszając się od Placu Kościuszki w kierunku Białegostoku natkniemy się na Pomnik Wolności poświęcony poległym w latach 1918-1920 Sokólszczanom. Pomnik ten postawiony w parku miejskim w 1927 r. został zdemontowany w w czasie okupacji bolszewickiej. Po wojnie, w czasach PRL-u, postawiono go w nowym miejscu u zbiegu ulic 1 Maja i Białostockiej z nową tablicą dedykowaną ofiarom okupanta niemieckiego. Po roku 1989 na pomnik powróciła tablica oryginalna, przechowana przez osobę prywatną.

Pomnik wolności, 1927 r.

13 Nieistniejący drewniany budynek stacji pocztowej z I poł. XVIII w. (Białostocka 81), prowadzony przez rodzinę Michaelisów. Stacja funkcjonowała do lat 60. XIX w. W czasie zaboru był to tzw. „etapnyj dom", służący jako miejsce noclegu powstańców styczniowych z Królestwa Polskiego, w drodze na Sybir. W międzywojniu – szpital, tuż po wojnie – przychodnia rejonowa, od 1974 do 2008 roku – Szkoła Rolnicza im. H. Dobrzańskiego-Hubala (aktualnie w tym miejscu jest sklep z artykułami budowlanymi).

Nieistniejący „etapnyj dom", fot. I. Wiśniewska

WIELOKULTUROWOŚĆ

14 Kościół katolicki pw. św. Antoniego Padewskiego (1840-48) – najstarszy murowany kościół w mieście, w pocz. XX wieku rozbudowany o dwie nawy boczne. Obecnie sanktuarium znane ze zdarzenia eucharystycznego z 2008 r. i czczonej tam „Cząstki Ciała Pańskiego". W świątyni znajdują się także relikwie patrona parafii. Świątynię otacza kompleks zabytkowych budynków. Brama wybudowana w 1862 r., drewniana plebania z okiennicami – miejsce przetrzymywania przez okupanta niemieckiego jeńców włoskich, obok murowana plebania – dawna siedziba urzędu wysyłającego na roboty przymusowe do Niemiec. Przed świątynią znajduje się mogiła pięciu ofiar niemieckiego terroru z 1918 r., członków Polskiej Organizacji Wojskowej oraz pomnik poświęcony członkom Armii Krajowej. Dalej, za ołtarzem polowym, Pomnik Zesłańców Sybiru (2007). Kościół i jego otoczenie to także plener kolejnych części komediowych filmów Jacka Bromskiego „U Pana Boga za piecem".

Kościół pw. św. Antoniego Padewskiego

Stara plebania, fot. W. Panow

15 Idąc za kościołem, aleją lipową dojdziemy do cmentarza katolickiego założonego i poświęconego w 1862 r. Od strony bramy głównej znajduje się najstarsza część nekropolii. Odnaleźć tu można ciekawe zabytkowe pomniki dawnych mieszkańców Sokółki m.in. Antoniego Korozy + 1873, Franciszki Niecieckiej + 1874, Honoraty Imbra + 1885, Konstantego Moniuszko + 1891, Adasia i Halinki Kossaczewskich + 1906 oraz duchownych parafii św. Antoniego: ks. Józefa Kulikowskiego + 1876 i ks. Jana Waltera + 1884. Idąc główną aleją dojdziemy do kwatery żołnierzy poległych w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 r. oraz pomnika-symbolu, poświęconego pomordowanym polskim oficerom w Katyniu, Charkowie i Miednoje. Powiększony od strony północnej cmentarz zajmuje powierzchnię 5,62 ha.

Grobowiec Kossaczewskich, fot. W. Panow

16 Na wzniesieniu po prawej, znajduje się nekropolia prawosławna z kaplicą cmentarną pw. św. Męczennicy Pawły (1906). Początkowo służyła katolikom, prawosławnym i ewangelikom. Po 1807 r. Sokółka znalazła się w zaborze rosyjskim i w krótkim czasie powstała parafia prawosławna (1837). W 1862 r. władze zdecydowały o przeznaczeniu niewielkiego cmentarza wyłącznie dla społeczności prawosławnej. Blisko kaplicy, od zachodu, bliżej muru, znajdziemy grób kompozytora, właściciela majątku Szyndziel – Jana Tarasiewicza (1893-1961), nauczyciela słynnego Jerzego Maksymiuka. Obok świątyni są także trzy murowane kolumny, być może to „latarnie umarłych", pełniące rolę punktów orientacyjnych dla podróżnych. Po północnej stronie kaplicy – groby carskich żołnierzy ze stacjonującego w mieście 63. Uglickiego Pułku Piechoty. Także od tej strony znajduje się nieczynna kwatera ewangelicka, związana z obecnością w mieście urzędników organizowanej na tych ziemiach służby pocztowej (Warszawa – Mittawa), sprowadzonych z Prus. Część nagrobków została wmurowana w ogrodzenie cmentarza, w części centralnej – grób z 1814 r. Józefa Xawerego Michaelisa, który w maju 1794 r. został wybrany na wójta Wolnego Miasta Sokółka i podpisał aneks do Insurekcji Kościuszkowskiej.

17 Cmentarz żołnierzy radzieckich powstał w latach 1949-52 po okolicznych ekshumacjach (około 2 tysięcy osób).

18 Pomnik wielokulturowości z drewnianymi płaskorzeźbami odwołującymi się do kultur historycznie obecnych na terenach Sokólszczyzny: katolików, żydów, prawosławnych, tatarów, romów. Jednym z jego twórców był Sokólczanin, wybitny rzeźbiarz ludowy – Piotr Szałkowski (1938-2020). Obok znajduje Plac im. J. Piłsudskiego, a na nim pomnik Marszałka (1996), gdzie odbywają się obchody świąt państwowych. W części parkowej funkcjonuje jeden z największych placów zabaw w mieście. Przy placu usytuowane są budynki Starostwa Powiatowego i Sądu Rejonowego.

19 Cerkiew Prawosławna pw. Aleksandra Newskiego (1850-1853). Świątynia uległa pożarowi w 1879 r., większość wyposażenia pochodzi już z początku XX w. W 1915 r. prawosławni mieszkańcy Sokółki (ale nie tylko) udali się na bieżeństwo. Porzucona cerkiew została zdewastowana przez wojska niemieckie, wznowiła działalność w 1919 r. Dzwonnica cerkwi została rozebrana w czasie okupacji niemieckiej w latach 40. XX w., (miejska legenda głosi, że było to schronienie dla partyzantów), zrekonstruowano ją dopiero w latach 2011-13 r. W 2003 r. świątynia w stylu rosyjsko-bizantyjskim otrzymała z petersburskiej Ławry Aleksandra Newskiego relikwię patrona.

Cerkiew pw. św. Aleksandra Newskiego

20 Muzeum Ziemi Sokólskiej SOK – mieści się w zabytkowym XVIII w. budynku z czasów działalności A. Tyzenhauza. Ekspozycje poświęcone są wielokulturowości i dziejom miasta. Jest również dział przybliżający zwiedzającym społeczność Tatarów Polskich osiedlonych na Sokólszczyźnie w XVII w. przez Jana III Sobieskiego. Sporo miejsca zajmuje dział etnograficzny. Zbiory zgromadzono dzięki aktywnemu zaangażowaniu mieszkańców miasta.

Muzeum Ziemi Sokólskiej SOK

21 Przy ulicy Ściegiennego znajduje się kamień pamiątkowy wmurowany w chodnik (2024) poświęcony pamięci rodziny żydowskiej Stolar. Stolarowie w Sokółce do wojny prowadzili znany zakład fotograficzny. Żydzi w mieście zajmowali się przede wszystkim handlem, skupiał on głównie w rynku. Przy ul. Białostockiej zachowało się jeszcze kilka budynków pożydowskich - dawnych sklepów pamiętających czasy przedwojenne.

22 Budynek przy ulicy Dąbrowskiego 12 wybudowany w okresie międzywojennym, po wybuchu wojny został skonfiskowany i służył kolejno: Powiatowemu Urzędowi Bezpieczeństwa, SB, MO i policji. Dziś z tablicą upamiętniającą ofiary komunistycznych represji. Także filmowy posterunek policji w 1. części „U Pana Boga za piecem". Obecnie po remoncie siedziba MOPS i Biblioteki Publicznej.

23 Nieistniejąca synagoga wielka (1900). Obecnie stoi tu budynek SP nr 2, przy wejściu na jej teren znajduje się pamiątkowy głaz poświęcony zamordowanej społeczności żydowskiej, która w międzywojniu stanowiła aż 48% mieszkańców miasta. Wokół placu synagogalnego w latach 1941-43 zorganizowano getto. Uwięziona w nim ludność żydowska z całego powiatu sokólskiego w większości została wywieziona do obozu zagłady w Treblince.

Nieistniejąca synagoga, 1925 r., fot. L. Niedźwiecki

24 Przy ulicy Siennej znajdziemy budynek dawnej żydowskiej łaźni rytualnej - mykwy.

25 Cmentarz żydowski założony w XVII w. Jeden z lepiej zachowanych na Podlasiu tego typu obiektów z ok. 1000 nagrobków (macew). W najstarszej części macewy ułożone promieniście od najstarszego grobu z rodu. W nowej części dominuje układ rzędowy. Najczęściej występuje typ macewy aszkenazyjskiej, pozbawionej cech dekoratywnych. Zachowało się kilka kamieni z ciekawą symbolika i tekstem epitafijnym w jego dolnej części. Cmentarz dostępny jest od strony ulicy Zamenhofa. Sąsiaduje z ulicą im. dr. Antoniego i Janiny Docha - lekarzy ratujących życie rodzinom żydowskim w czasie wojny (Sprawiedliwi Wśród Narodów Świata). Po wojnie zamieszkali w Sokółce i tu organizowali powiatową służbę zdrowia.

Cmentarz żydowski, ok. 1918 r., ze zbiorów Tomasza Wiśniewskiego

„KOSZARY"/ OSIEDLE ZIELONE

26 Ławeczka Antoniego Tyzenhauza (1733-85) powstała w związku z utworzeniem szlaku rowerowego imienia podskarbiego nadwornego litewskiego i starosty grodzieńskiego (urzędy te sprawował w latach 1765-1780). Tyzenhauz zakładał na terenie Grodzieńszczyzny liczne manufaktury, zmienił organizację w ekonomiach królewskich, utworzył gubernię sokólską. Zaplanował budowę na terenie istniejącego w Sokółce folwarku Sobaczyńce (wspominanego w dokumentach z XVI w., nazwa pochodziła od nazwiska właściciela folwarku) kompleksu pałacowo-ogrodowego. Częściowo plan zrealizowano.

Ławeczka Tyzenhauza, fot. W. Panow

27 Zalew sokólski – sztuczny zbiornik powstał w okresie okupacji niemieckiej (1941-44) głównie rękami ludności żydowskiej z sokólskiego getta. Wcześniej znajdowały się tam tereny podmokłe, z których wydobywano torf.

28 Pomnik braci Piotra i Mieczysława Ejsmontów (1940-1969) – żeglarze zginęli w czasie rejsu dookoła świata, w pobliżu przylądka Horn. Bliźniacy urodzeni w Grodnie, zamieszkali w Węgorzewie. Sokólszczyznę odwiedzali przy okazji wakacji u dziadków (Stara Kamionka).

29 Budynki koszar wojskowych z XIX w. – powstały dla 63. Uglickiego Pułku Piechoty, który stacjonował w mieście w czasach zaboru rosyjskiego. W okresie międzywojennym przejęte przez Wojsko Polskie. W czasie działań frontowych II wojny światowej częściowo zniszczone. Dwa budynki (z czterech podobnego typu) po wojnie zaadaptowano: jeden na blok mieszkalny (Os. Zielone nr 4) oraz drugi na szpital zakaźny przez krótki czas była to siedziba Wojsk Ochrony Pogranicza, dziś w ruinie.

Budynek koszarowy na Os. Zielonym, dawny szpital zakaźny

30 SP nr 3 im. W. Wróblewskiego. W pobliżu znajdował się pierwotnie pałacyk gubernatora sokólskiego (XVIII w.), za którym w kierunku wschodnim rozciągał się ogród pałacowy. Potem – Carska Szkoła Leśna, w której uczył Walery Wróblewski – jeden z przywódców Powstania Styczniowego, następnie stał tu budynek sztabowy koszarowy, zniszczony w czasie nalotu niemieckiego w 1944 r.

Budynek sztabowy, 1939 r. – dziś w jego miejscu znajduje się SP nr 3

31 Kościół pw. Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa wybudowany w latach 1988-93 przez ks. Józefa Kuczyńskiego. Przed świątynią znajduje się pomnik Jana Pawła II.:

Kościół pw. Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa, zb.: kronika parafialna

32 „Indiańce" – określenie na napływową ludność Osiedla Zielonego osiedlającą się w domach jednorodzinnych na zachód od ulicy Jana Pawła II.

Os. Zielone, lata 70. XX w., fot.: KAW, fot. L. Surowiec

„ZABRODZIE"

33 Linia kolejowa Warszawsko-Petersbuska (wybudowana w latach 1852-62) przecina miasto wyodrębniając dzielnice dziś jeszcze określane przez mieszkańców jako „Zabrodzie" i „Koszary"/ Osiedle Zielone. Z zabytkowej infrastruktury kolejowej zachował się wyjątkowy budynek dróżnika z XIX w. (tzw. „koszarka") przy Białostockiej 144, natomiast nie istnieje już zabytkowy dworzec kolejowy z 1862 r.

Dworzec kolejowy w Sokółce, 1925 r., fot. L. Niedźwiedzki

34 „Zabrodzie" to obszar miasta za torami kolejowymi od strony ulicy Białostockiej. Przekraczając tory kolejowe, przechodziło się także przez biegnącą wzdłuż nich rzeczkę, czyli wyprawiano się „za bród". Tereny wokół są podmokłe, dawniej zalewowe, a nawet miejscami bagniste, stąd zauważalna luka w zabudowie miasteczka w okolicy doliny rzeki.

35 Między ulicami Roski Małe i Skłodowskiej znajdował się dwór królewski w 1524 r. nadany Królowej Bonie. Obok dworu płynęła rzeka Sucholda, potem zwana Sokołdą, dziś nazywana Sokółką (przez miejscowych nazywana żartobliwie „śmierdziuszką").

36 Sokółka rozciąga się na kilku wzniesieniach. Najwyższa część miasteczka ma swoją nazwę miejscową: „Bałkany". Nazwę mogli przynieść ze sobą żołnierze powracający ze służby w armii carskiej, porównując ten teren miasta do wzniesień na Bałkanach.

37 Najrozleglejsza panorama miasta rozciąga się ze wzniesienia przy placu zabaw dla dzieci przy ulicy Sosnowej (dojazd przez ulicę Górną). Kiedyś było to ulubione miejsce zimowych zabaw najmłodszych mieszkańców dzielnicy.

38 W miejscu ronda-skrzyżowania ulic: Dolnej, Górnej, Zabrodzie, przy mostku na rzeczce Sokółce - znajdował się sklep spożywczy. Budynek rozebrano w roku 2024. W tym domu, należącym do żydowskiego garbarza wychowywała się do 21. roku życia Ester Gubińska (Esther Gorintin 1913-2010) – późniejsza znana aktorka francuska. Wyjechała na studia do Francji w latach 30., po wojnie zamieszkała z mężem na stałe w Paryżu, a karierę filmową zrobiła w jesieni życia.

39 Dalej w kierunku Białegostoku tereny „Zabrodzia" przechodzą w obszar nazywany potocznie „Cudy" w rozumieniu „działy się tam niezwykłe rzeczy", ze względu na niektórych miejscowych, nadużywających alkohol.

40 Uroczysko „pognoje" (daw. gwarowo: „pohnoje") – teren między „Zabrodziem" a Osiedlem Zielonym. Nazwa miejscowa na określenie bagnisk, podmokłych terenów, teren zimowych zabaw dzieci.

41 Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (2008), wybudowany przez ks. Adama Baranowskiego, zlokalizowany jest obok działającego targowiska miejskiego, które przeniosło się z terenu rynku przy cerkwi na obrzeża miasta w latach 50. XX w. Autorem niezwykłego, marmurowego prezbiterium jest uznany w Polsce i na świecie białostocki artysta-rzeźbiarz – Michał Jackowski.

Widok na miasto z „Bałkanów", zb.: H. Filkiewicz

Dofinansowano ze środków programu „Działaj lokalnie" Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce oraz Fundacji „Sokólski Fundusz Lokalny" w Sokółce i gminie Sokółka. Partner strategiczny: Bank Spółdzielczy w Sokółce

ORGANIZATOR
Grupa nieformalna „Miłośnicy Ziemi Sokólskiej"

PARTNER
SOKÓLSKI OŚRODEK KULTURY